

КОМУНИКАТИВНИЙ ПІДХІД НА ЗАНЯТТЯХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В НЕМОВНИХ ВНЗ

У статті розкриваються методи організації і здійснення навчання іноземним мовам студентів технічних ВНЗ та необхідність впровадження комунікативного підходу як основного у навчанні іноземній мові студентів інженерних спеціальностей

Ключові слова: комунікативний підхід, інженерна спеціалізація, комунікативна компетенція, вищий навчальний заклад, професійне спілкування, лінгвокультура.

Постановка проблеми. Завдання інтенсифікації освітнього процесу потребує використання більш ефективних прийомів освіти, творчих інноваційних методів проведення навчальних занять з іноземної мови, які забезпечували б за той же час більш високий рівень знань на уроці. Саме тому я вважаю, що треба змінити підхід до викладання іноземної мови в технічних навчальних закладах. Граматичні знання дуже важливі для мовного фахівця. Щодо інженерних спеціалістів, то саме професійне спілкування має особливе значення при підготовці фахівця європейського рівня. Наші студенти можуть писати, читати, розуміти, але комунікативною компетенцією вони не володіють на достатньому рівні для спілкування в іншомовному середовищі. В процесі оволодіння іноземною мовою студенти повинні навчитися користуватися мовою для вираження та переказування своїх думок та почуттів співрозмовнику. Тому кінцеву мету вивчення мови можна назвати комунікативною. А для успішного досягнення цієї мети треба впровадити в навчальний процес комунікативний підхід. Проблема активізації комунікації студентів іншою мовою, успішне вирішення якої дозволяє досягти суттєвого підвищення ефективності та якості навчального процесу, постійно перебуває в центрі уваги дослідників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти проблеми розвитку комунікативної компетенції студентів у процесі навчання розкриті в дослідженнях таких російських учених, як Е.П. Шубін «Языковая коммуникация и обучение иностранным языкам», Н.Д. Гальскова «Межкультурное обучение: проблема целей и содержания обучения ин. яз.»[2], І.Ф. Комков «Коммуникация и обучение иностранным языкам»[5], Е.И. Пассов «Основы коммуникативной методики обучения иноязычному общению»[7], а також розглядаються і сучасними науковцями. Наприклад, С.І. Козак «Формування іномовної комунікативної компетенції майбутніх фахівців морського флоту», колектив авторів Г.Є. Бакаєва, О.А. Борисенко. І.І. Зуєнок «Програма з англійської мови для професійного спілкування», О.М. Вєтохов «Актуальні питання комунікативного навчання іноземних мов»[1], М. Загірняк, М. Гордієнко «До вирішення проблеми підготовки з іноземної мови для професійного спілкування майбутніх інженерів»[3]. На пошук і обґрунтування методів удосконалення навчання іноземних мов за умов реалізації комунікативного методу в цей час спрямували значні зусилля і такі психологи-лінгвісти, як І.О. Зимня, О.О. Леонтєв, Л.В. Лимар[6], Н.Ф. Шевченко та інші, наголошуючи на потребі переорієнтації занять із засвоєння мовленнєвих дій на мовленнєву діяльність, спілкування. Таким чином, актуальність обраної теми може бути аргументована важливістю проблеми і в той же час її недостатнім дослідженням.

Формулювання цілей статті. Метою статті є обґрунтування необхідності розгляду впровадження комунікативного підходу для розвитку комунікативної компетенції майбутніх фахівців технічних ВНЗ на заняттях з іноземної мови.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні у розвитку вітчизняного суспільства відбуваються суттєві зміни, пов'язані з залученням України до загальносвітових процесів суспільно-культурного прогресу. На сучасному етапі система вищої освіти України перебуває в умовах реконструкції та пошуку свого місця в новому правовому суспільстві

нашої держави та світовому освітньому просторі. Тому для України, як для держави, яка поставила собі мету стати рівноправним членом Євросоюзу та взагалі вважатися високорозвиненою країною, дуже важливо випускати висококваліфіковані кадри, які, в свою чергу, будуть гідно представляти її в світовому індустріальному просторі. Наша країна вже започаткувала реалізацію програми, підсумком якої стане приведення національної вищої школи у відповідність з європейськими стандартами. Україна вже приєдналася до так званого Болонського процесу, метою якого є успішна конкуренція із Америкою в сфері освіти та науки.

Інтеграція Болонського процесу до системи освіти України привнесла велику кількість змін. Перше й найголовніше – впровадження незалежного тестування для школярів, а також спрощення системи рівнів випускників вузів. Але це тільки ті зміни, які бачать усі. Насправді Болонський процес змінює дуже багато в українській освіті, а також допоможе майбутнім спеціалістам не тільки отримати знання, а й отримати достойне місце роботи.

На початку XXI століття істотно змінюються основні загальнолюдські цінності, інтенсифікується процес формування інформаційного суспільства. На зміну цінностям, що є характерними для індустріального суспільства, приходять інші, які визначаються науково-технічною революцією, глобалізацією навколишнього світу. Таким чином, перед системою освіти, а особливо перед вищою інженерною освітою, постає необхідність пошуку нових та модернізації існуючих підходів до організації та змісту освітнього процесу [3, с. 108]. Тому що саме це сприяє розвитку людського потенціалу, допомагає орієнтуватися у світі новітніх технологій.

У контексті Болонського процесу постає вимога переосмислення існуючих традиційних основ навчання. Професійна підготовка студентів немовних спеціальностей впроваджується на двох рівнях. По-перше, це інженерна спеціалізація, по-друге, іноземна мова. Політичні, соціально-економічні та культурні зв'язки України з іноземними партнерами суттєво поширили функції іноземної мови як фаха. З'явилися реальні умови для отримання освіти та роботи за кордоном. А саме це є одним з основних факторів формування високого рівня мотивації учбової діяльності. Внаслідок цього змінилося значення іноземної мови в суспільстві, і з учбового фаху вона обернулася в базовий елемент сучасної системи освіти, в засіб досягнення професійної реалізації будь-якої особи.

За останні роки з'явилося багато робіт, присвячених філософським, соціологічним (М. Загірняк, М. Гордієнко «До вирішення проблеми підготовки з іноземної мови для професійного спілкування майбутніх інженерів»), психологічним (Л.В. Лимар «Конфлікти при вивченні іноземних мов у немовному ВНЗ»), педагогічним (І. Ромащенко «Педагогічна технологія формування іншомовної комунікативної компетенції майбутніх маркетологів») та методичним проблемам вивчення комунікативної компетенції. Ці компетенції формуються в результаті впровадження в навчальний процес комунікативного підходу (сукупність способів, прийомів розгляду чого-небудь, впливу на кого-, що-небудь, ставлення до кого-, чого-небудь) [5, с. 9], направленою на сукупну цілеспрямовану діяльність викладача і студента або самих студентів, взаємодію яких можна характеризувати відношенням співтворчості та партнерства. Це педагогічне спілкування направлене на соціально-психологічну, виховну взаємодію, організацію ставлень за допомогою комунікативних засобів, практичне оволодіння різними видами мовної діяльності, на отримання та інтерпретацію інформації. Слід зазначити, що спілкування завжди було дуже важливим в житті людини і в її особистісному розвитку. Основними характеристиками комунікативного підходу є діяльнісний характер освіти, проблемна направленість освіти, ситуативність, інтерактивність, функціональність, мотивованість і т.д. [7, с. 151].

Спілкування має бути схожим на природну комунікацію, у своєму соціальному оточенні і по змозі в побуті й культурі народу – носіїм виучуваної мови. На заняттях спілкування забезпечується за допомогою проблемних ситуацій, що спричиняють потребу спілкування, розв'язання відповідних навчальних проблем.

Треба також реалізовувати соціокультурний аспект комунікативної іншомовної підготовки студентів. «Сучасна методика навчання іноземних мов пов'язана передусім із розвитком в учнів здатності розуміти мету і мотиви представників іншої культури й відповідно реагувати на виявлення їхньої мовленнєвої й не мовленнєвої поведінки, зумовленої культурними традиціями і прийнятими в іншомовному соціумі ціннісними орієнтаціями.[1, с. 61] Загострюючи інтерес студентів до соціокультурного аспекту, викладач підвищує їхню мотивацію опанування іноземної мови.

Отже, для досягнення мети навчання іноземної мови - розвитку в студента здатності до міжкультурного спілкування на підставі її використання - треба дати можливість студентові вступати в автентичну взаємодію з представниками народу цієї іноземної лінгвокультури [4, с. 56]. Йдеться про потребу організації міжкультурного обміну з представниками країни - носіїм вивчуваної мови, спільного виконання проектів з інженерних спеціальностей іншою мовою, поїздок на практику, листування худе.

Висновки. Таким чином, досягнення певного рівня в оволодінні іноземною мовою студентом можливе лише за умов відповідного рівня організації учбового процесу, а саме в впровадженні комунікативного підходу на заняттях.

Література:

- 1.Ветохов О.М. Актуальні питання комунікативного навчання іноземних мов.//Педагогіка і психологія. - 2005. - №9. - С.91-98.
- 2.Гальскова Н.Д. Межкультурное обучение: проблема целей и содержания обучения ин. яз.//Ин. языки в школе. - 2004. - №1.
- 3.Загірняк М., Гордієнко М. До вирішення проблеми підготовки з іноземної мови для професійного спілкування майбутніх інженерів.//Вища освіта України. - 2007. - №4. - С.107-110.
- 4.Камінська-Клецькова Я. Інноваційне навчання іноземних мов.// Рідна школа. - 2009. - №7.
- 5.Комков И.Ф.(ответственный редактор) Коммуникация и обучение иностранным языкам, - Минск., 1970. - 125с.
- 6.Лимар Л.В. Конфлікти при вивченні іноземних мов у немовному ВНЗ.//Практична психологія та соціальна робота. - 2009. - №11. - С.41-44.
- 7.Пассов Е.И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению. - М., 1991. - 360с.

Надійшла до редколегії 20.04.2010

Рогова В.С. Коммуникативный подход к занятиям иностранным языком в неязыковом ВНЗ. В статье раскрываются методы организации и осуществления обучения иностранным языкам студентов технических вузов и необходимость внедрения коммуникативного подхода как основного в обучении иностранному языку студентов инженерных специальностей.

Ключевые слова: коммуникативный подход, инженерная специализация, коммуникативная компетенция, высшее учебное заведение, профессиональное общение, лингвокультура.

Rogova V. S. The communicative going near employments by a foreign language in nonlanguagesz institution of higher education.

In the article describes methods of organization and realization of studying foreign languages in technical universities and necessity of the incorporation of the communicative access as the main access in the process of learning foreign languages for engineering students. Key words: communicative access, engineering specialization, communicative competence, institution of higher education, professional communication, linguistic culture.

